

środków znieczulających, które mogą skrócić życie, jeśli mogą one ulżyć choremu, a śmierć jest nieuchronna.

Taka postawa Kościoła podyktowana jest z jednej strony wiernością przekazanemu objawieniu, a z drugiej strony miłością bliźniego.

Ks. Tomasz Stroynowski, *Religijne aspekty eutanazji* [w:] Mateusz.pl

[dostęp 5 maja 2013}, dostępny w Internecie:

<http://mateusz.pl/czytelnia/ts-eutanazja.htm>

27. Kara śmierci a zapłata za zbrodnie

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- poznanie treści nauczania Kościoła o karze śmierci,
- rozpoznawanie życia jako daru od Boga.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

uczeń:

- po zajęciach wymienia różne opinie o stosowaniu kary śmierci,
- na podstawie swojej wiedzy podejmuje polemikę na temat stosowania kary śmierci,
- swoimi słowami wymienia argumenty będące „za” karą śmierci i „przeciw” niej,
- po lekcji opowiada o wydarzeniach w Norwegii i zna historię życia Andersa Behringa Breivika, sprawcy tych wydarzeń,
- swoimi słowami wyjaśnia naukę Kościoła o stosowaniu kary śmierci.

3. POJĘCIA, POSTACI

- kara śmierci.

4. WARTOŚCI

- wartość i świętość życia ludzkiego,
- szacunek wobec życia.

5. SCHEMAT LEKCJI

- opinie ludzi na temat kary śmierci,

25. Czy wystarczy przestrzegać przykazania – „Nie zabijaj”?

26. Życie czy śmierć? Decyzja należy do ciebie?

Załącznik 1

Sytuacja 1

Mam 17 lat jestem uczennicą ogólniaka. Prawie rok temu poznałam chłopaka, zaczęliśmy się spotykać i kilka miesięcy temu zaczęliśmy współżyć. Mimo stosowanych „zabezpieczeń” okazało się, że jestem w ciąży. Świat mi się zawalił! Nie chce teraz mieć dziecka. Mam plany, chcę skończyć szkołę, pójść na studia, chcę chodzić na imprezy, koncerty, nie chcę siedzieć w domu i niańczyć dziecka. Nikomu jeszcze nie mówiłam o ciąży. Boję się powiedzieć rodzicom i mojemu chłopakowi (też ma 17 lat). Nie wiem co mam robić! Słyszałam, że można w niektórych gabinetach usunąć ciążę, więc może jest jakieś rozwiązanie...? Beata

Sytuacja 2

Choroba mojej mamy polega na uwięździe mięśni, porusza się na wózku inwalidzkim, odżywiana jest przez rurkę, nie może mówić, choroba jest nieuleczalna. Bardzo cierpi, a my razem z nią! Jej życie to wegetacja, to zależność od innych osób, sama nic nie jest w stanie zrobić. Może Wy mi odpowiedzieć, po co komu takie życie, jaki jest sens czekania na naturalną śmierć? Czy nie lepsza w tej sytuacji byłaby eutanazja? Andrzej

Sytuacja 3

Moje życie jest bez sensu, wszystko mi się skomplikowało! Bardzo kocham dziewczynę, spotykaliśmy się od jakiegoś czasu. Chwile spędzone z nią były najszczęśliwszymi w moim życiu, razem spędzaliśmy każdą wolną godzinę. Mieliśmy wspólne pasje, nasze rozmowy zdawały się nie mieć końca. Kilka dni temu, powiedziała mi, że odchodzi! Odrzuciła mnie, moją miłość, a przecież mówiła, że chce być zawsze ze mną, że mnie kocha. Nie wyobrażam sobie życia bez niej, moje życie straciło sens, brakuje mi jej, tęsknię.... Do tego okazało się jeszcze, że moja mama ma raka, zaczęło się leczenie, szpitale, chemioterapia, mama jest załamana swoją chorobą. Nie chce mi się żyć, chce uciec, zostawić to...! Nie dam rady! Nie udźwignę tego wszystkiego! Chyba mam już rozwiązanie..... Adam

- Anders Behring Breivik – wyrok,
- argumenty „za” i „przeciw” stosowaniu kary śmierci,
- nauka Kościoła o karze śmierci.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Wprowadzenie

Nauczyciel podaje temat lekcji i treść „Listów i opinii” z podręcznika.

Rozwinięcie tematu

Metoda – trybunał. Nauczyciel wyjaśnia zasady tej metody: oskarżonym będzie Anders Behring Breivik, urodzony 13 lutego 1979 r. w Oslo, norweski terrorysta, który 22 lipca 2011 r. dokonał dwóch zamachów, pierwszy, na siedzibę premiera Norwegii, w którym zginęło osiem osób, drugi, na uczestników obozu młodzieżówki norweskiej Partii Pracy, w którym zginęło sześćdziesiąt dziewięć osób, a trzydzieści trzy osoby zostały ranne. [dostęp dnia 26 maja 2013], dostępny w Internecie: http://pl.wikipedia.org/wiki/Anders_Behring_Breivik

Uczniowie, którzy uważają, że Breivik powinien być skazany na karę śmierci siadają po prawej stronie sali i wcielają się w rolę prokuratorów; uczniowie, którzy proponują inny wymiar kary, siadają po lewej stronie sali i wcielają się w rolę adwokatów; trzej uczniowie, którzy nie mają zdania w tej sprawie, zasiadają na ławie przysięgłych, która po zakończonej rozprawie wyda wyrok z uzasadnieniem. Uczniowie zajmują miejsca w odpowiednich grupach, szukają argumentów, wybierają jednego adwokata i jednego prokuratora, którzy będą zabierać głos podczas trwania rozprawy. Po wyznaczonym czasie przez nauczyciela prokuratorzy zaczynają rozprawę. Na piętnaście minut przed końcem lekcji nauczyciel zamyka rozprawę, prosi ławę przysięgłych o ustalenie i ogłoszenie wyroku. Po ogłoszeniu wyroku podaje, jak naprawdę została zakończona rozprawa w Norwegii: „Początkowo u Breivika zdiagnozowana została schizofrenia paranoidalna, jednak później wykazano, że jest on w pełni poczytalny. Został skazany na dwadzieścia jeden lat więzienia, z możliwością nieograniczonego przedłużenia wyroku, jeśli nadal będzie uznawany za zagrożenie dla społeczeństwa”. Podsumowanie: nauczyciel zbiera argumenty „za” i „przeciw” karze śmierci (zob. tabelka w podręczniku).

Zakończenie

Bóg jest dawcą życia ludzkiego i nikt nie może rościć sobie prawa do niszczenia istoty ludzkiej. W Nowym Testamencie czytamy: „Miłujcie waszych nieprzyjaciół i módlcie się za tych, którzy was prześladują” (Mt 5, 44) oraz „Nikomu złem za zło nie odpłacajcie” (Rz 12, 17).

Notatka

Treść „Zakończenia”.

Korelacja z edukacją szkolną

- 1) etyka – wartość ludzkiego życia,
- 2) wiedza o społeczeństwie – karanie przestępców,
- 3) geografia – Norwegia.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Metoda – praca z tekstem. Uczniowie mogą przeanalizować nauczanie Kościoła w kwestii kary śmierci (teksty z podręcznika).

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA NA LEKCJI

PRZECZYTAJ

Czy Kościół jest za karą śmierci?

Niezależnie od możliwych, politycznych motywów stojących za inicjatywą przywrócenia w polskim systemie penitencjarnym kary śmierci, temat ten po raz kolejny stał się przedmiotem debaty publicznej. Od razu też pojawiły się stwierdzenia, że stanowisko Kościoła w tej sprawie jest niejasne i dwuznaczne, a zatem katolicy mogą ze spokojnym sumieniem wybrać w tej materii jedną z opcji: za lub przeciw zasądzaniu i stosowaniu kary śmierci. Ziarnem prawdy w powyższych opiniach jest to, że Kościół rzeczywiście dokonuje tu istotnych rozróżnień, których nie zgłasza np. w odniesieniu do problematyki aborcji. Mimo to, trudno jednak mówić o niejednoznaczności i wahaniu Magisterium w tej materii.

Chcąc krótko wyrazić stanowisko Kościoła w odniesieniu do kary śmierci, można wskazać na trzy istotne aspekty:

Po pierwsze, wyjątkowa wartość człowieka, którą tradycyjnie zwykło się wyrażać w pojęciu godności, odnosi się do każdej istoty ludzkiej niezależnie od pochodzenia, stanu zdrowia, fazy rozwojowej, znaczenia dla społeczeństwa, ale także niezależnie od zasług i win, jakie z jej postępowaniem się wiążą. Człowiek może utracić przyznaną mu „godność” prezydencką, uzyskaną „godność” profesorską, odziedziczoną „godność” szlachecką, ale nie może utracić godności istoty ludzkiej, która nie jest uzyskana,

przyznawana, dziedziczona, ale wrodzona, a więc związana z samym istnieniem. Kto został poczęty i narodził się jako człowiek, nie przestaje nim być dopóki żyje. Nie traci zatem tej podstawowej godności także człowiek, który dokonuje odrażających i okrutnych zbrodni. Nie ulega żadnej wątpliwości, że społeczeństwo nie może pozostawić go bez kary, ale nigdy nie oznacza to, że można go traktować tak, jakby przestał być człowiekiem.

Po drugie, właśnie ta podstawowa ludzka godność domaga się szczególnego odniesienia do każdego człowieka, które wyraża się przede wszystkim w uznaniu jego prawa do życia. Powinność szacunku i ochrony życia dotyczy jednak ludzi w różnym stopniu. Staje się ona najwyższym i nie dopuszczającym wyjątków nakazem moralnym, w przypadku każdej niewinnej istoty ludzkiej. Odebranie jej życia, niezależnie od intencji, jest przez Kościół uważane w każdym przypadku za poważne moralne zło. Jednak właśnie powinność ochrony życia niewinnych, może w niektórych sytuacjach prowadzić do odebrania życia niesprawiedliwemu agresorowi, jeżeli jest ostatecznym środkiem ochrony.

Po trzecie, możliwość zaistnienia takich sytuacji sprawia, że kara śmierci nie jest w nauczaniu Kościoła tak radykalnie wykluczona, jak aborcja czy eutanazja. Kościół dopuszcza konieczność jej stosowania, gdyby okazało się, że jest jedynym środkiem ochrony przed osobami, które popełniwszy zbrodnie, z dużym prawdopodobieństwem ponownie będą zagrażały niewinnym. Dopuszczonym przez Kościół motywem nie jest tu więc ani oburzenie i pogarda dla przestępców, ani zapłata za popełnione zło na zasadzie: życie za życie, ani dostarczenie satysfakcji rodzinom ofiar, ani też (wątpliwe) odstraszenie potencjalnych zbrodniarzy, ale jedynie uprawniona obrona. Kościół plasuje zatem karę śmierci poza arsenałem zwyczajnych kar stosowanych w państwie prawa, zachowując jej stosowanie na sytuacje totalnego chaosu, w których nie byłoby możliwości realnej ochrony przed zbrodniarzami. Należy zatem jednoznacznie stwierdzić, że pragnienie przywrócenia kary śmierci do systemu karnego normalnie funkcjonującego państwa prawa, stoi w sprzeczności z nauczaniem Magisterium Kościoła.

Obok argumentów racjonalnych w dyskusji pojawiają się nieraz mocne argumenty emocjonalne. Sprzeciw wobec kary śmierci

jest postrzegany w kategoriach pobłażania przestępcom i cynizmu wobec rodzin ofiar. Jak się twierdzi, życie sprawcy ma być chronione – i to za pieniądze podatników – znacznie bardziej, niż życie jego ofiar. Można jednak także (na tym samym, emocjonalnym poziomie) zapytać, czy chrześcijanin mógłby spokojnie patrzeć na wstrzykiwanie skazanemu tego samego śmiertelnego koktajlu, którym dobija się chorych pacjentów w krajach, które dopuściły eutanazję? Zinstytucjonalizowane odbieranie życia ujęte w dokładne procedury, drobiazgowo i z chłodną, i beznamiętną dokładnością wykonywane przez personel więzienny, to obraz mocno kontrastujący z chrześcijańską wizją państwa prawa, które wypisało na swoich sztandarach szacunek dla każdej istoty ludzkiej. Dopóki więc istnieje realna alternatywa karania zbrodniarzy za najbardziej drastyczne przestępstwa – dotkliwego i niepobłażliwego! – w normalnie funkcjonującym państwie nie ma miejsca dla kary śmierci.

Marian Machinek MSF, *Czy Kościół jest za karą śmierci?* [w:] Opoka, [dostępny 23 maja 2013}, dostępny w Internecie http://www.opoka.org.pl/biblioteka/F/FE/mm_karasmierci.html

28. Wojna: człowiek przeciwko człowiekowi

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- prezentacja nauki Kościoła na temat wojny,
- rozpoznawanie różnicy moralnej między napaścią militarną a uprawnioną wojną obronną.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

uczeń:

- definiuje samodzielnie pojęcie wojny niesprawdliwej i sprawdliwej jako uprawnionej,
- na podstawie lekcji wymienia główne wypowiedzi z nauczania Kościoła dotyczące wojny i pokoju,